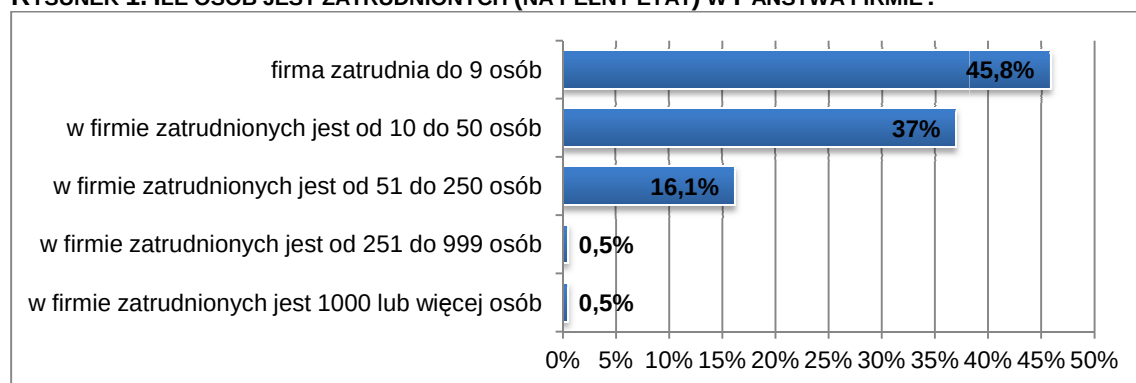

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 45,8%. Kolejną najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, zatrudniające od 10 do 50 pracowników (37%). Ponadto w badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (16,1%), firm dużych (0,5%) oraz firm, w których zatrudnionych jest 1000 lub więcej pracowników (0,5%) (rysunek 1).

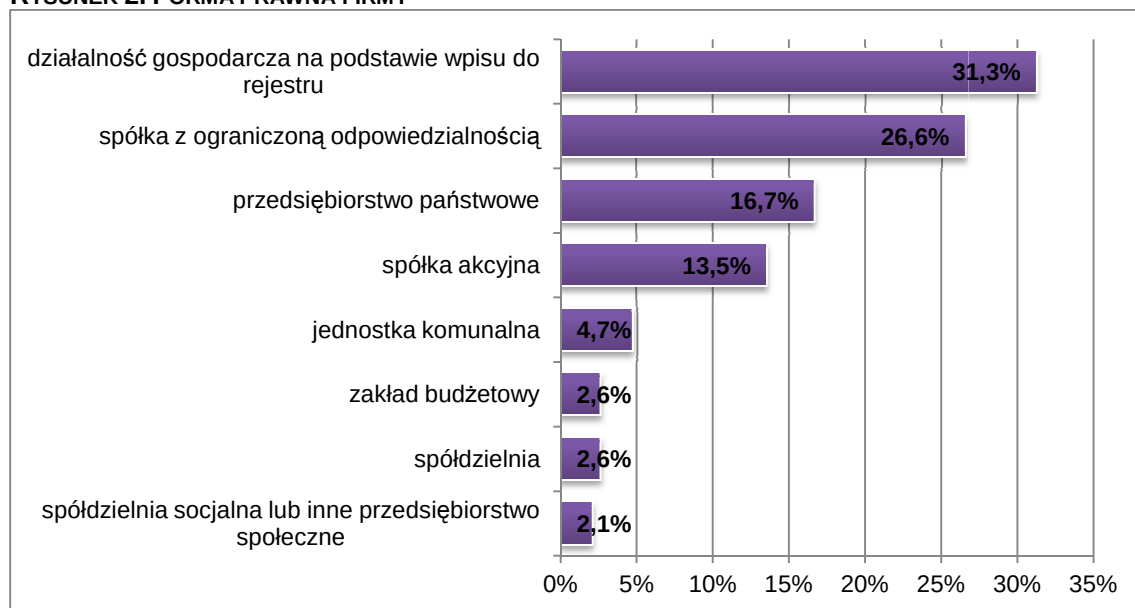
RYSUNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (31,3%) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (26,6%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

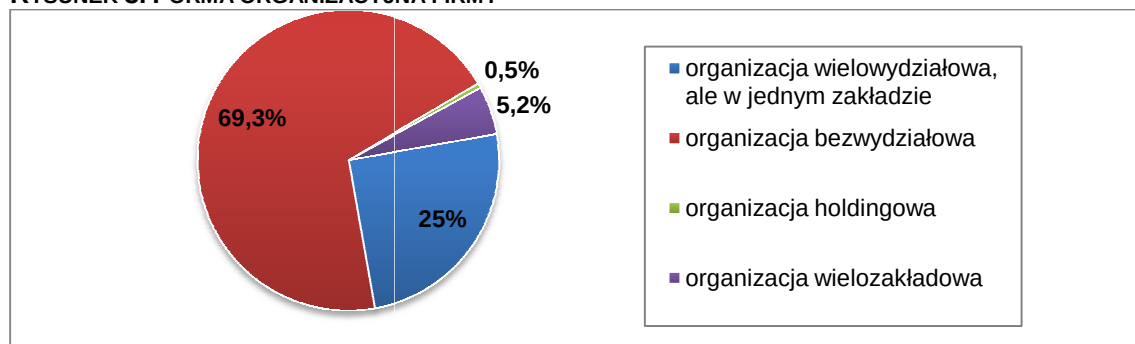
RYSUNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (69,3%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (25%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 5,7% badanej populacji (rysunek 3).

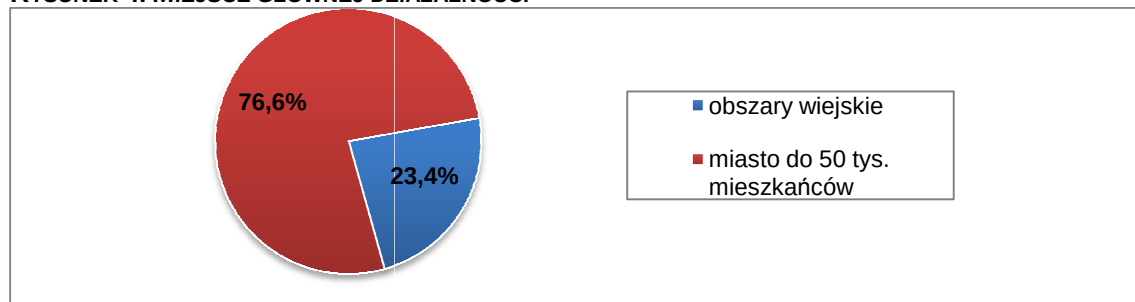
RYSUNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 76,6% respondentów. Drugą grupą badanych były firmy, które prowadzą działalność na terenie obszarów wiejskich (23,4%) (rysunek 4).

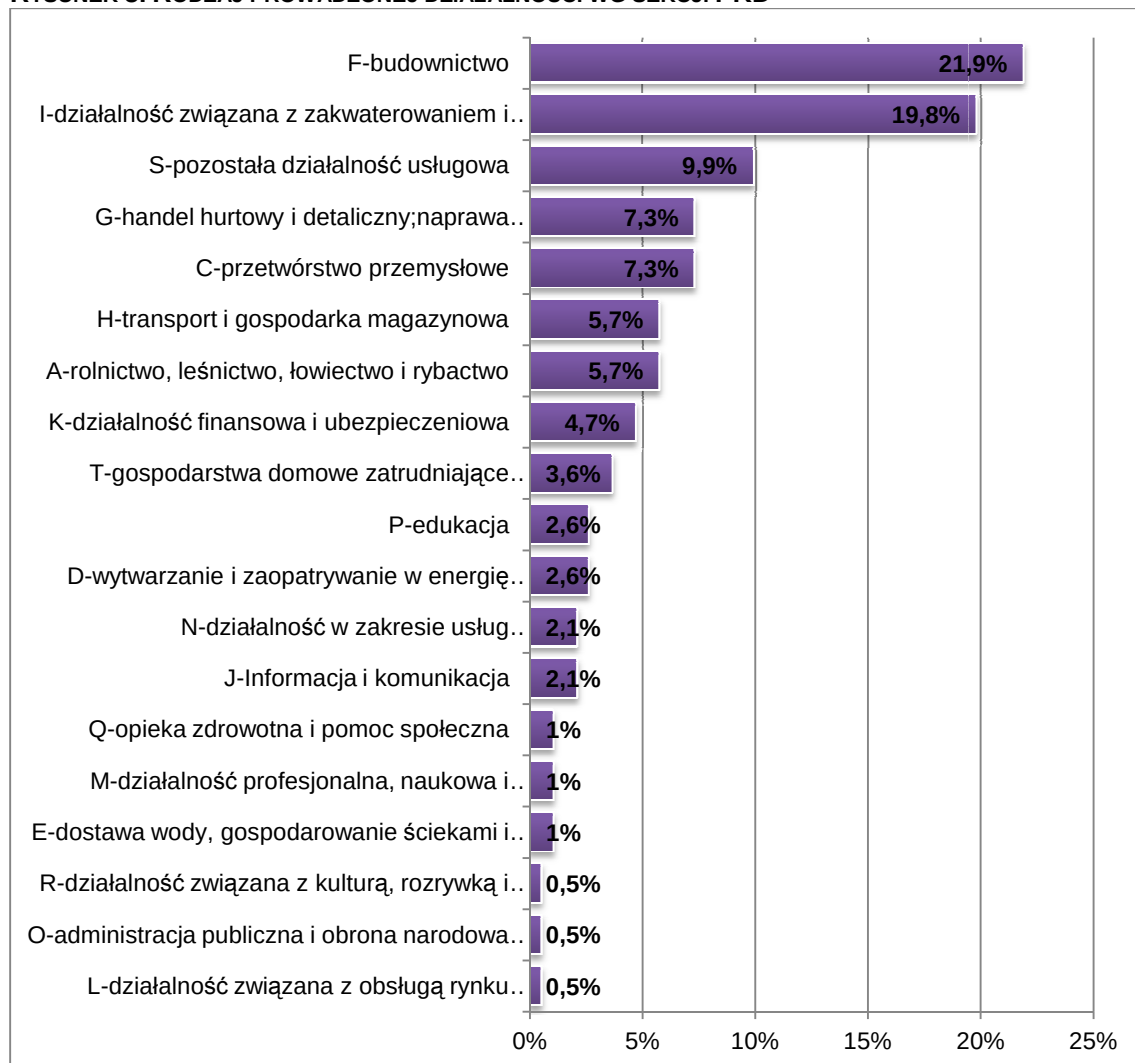
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonowały w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych było z „budownictwem” (21,9%), „działalnością związaną z zakwaterowaniem i gastronomią” (19,8%) oraz z „pozostałą działalnością usługową” (9,9%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 5.

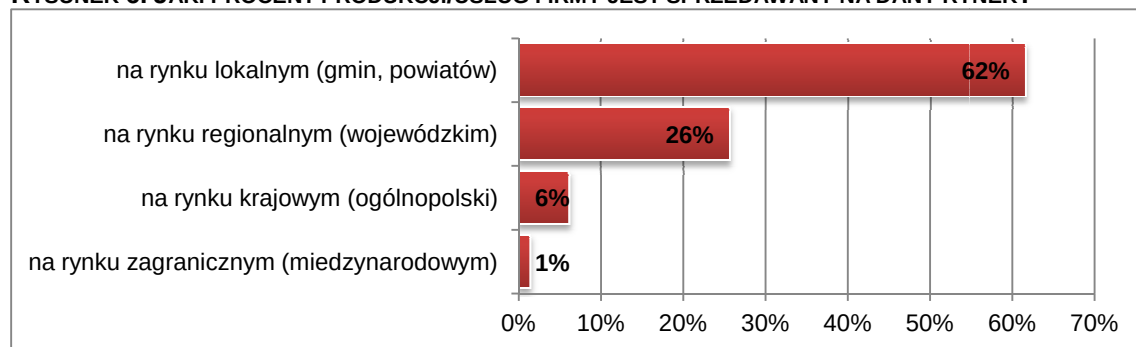
RYСУNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gmin, powiatów). Tą odpowiedź wskazało 62% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek regionalny (wojewódzki) – 26%, rynek krajowy (ogólnopolski) – 6% oraz rynek zagraniczny (międzynarodowy) – 1% (rysunek 6).

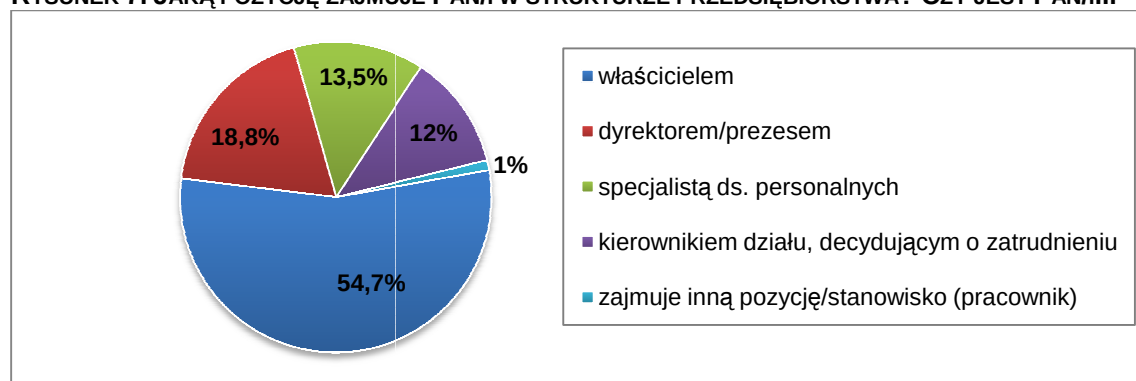
RYСУNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (54,7%), bądź przez dyrektorów/prezesów (18,8%) (rysunek 7).

RYСУNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

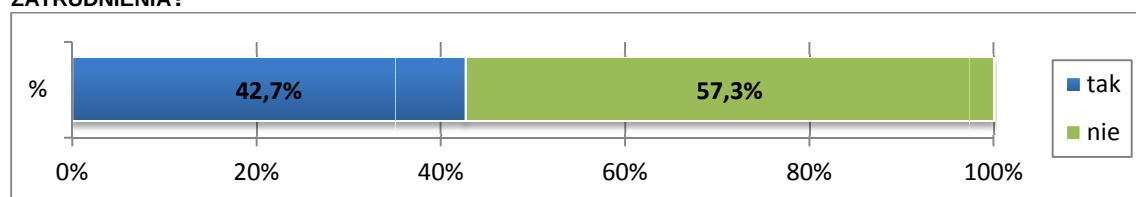
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także przyczyn zmiany wielkości zatrudnienia.

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie dotyczące zatrudniania pracowników w ramach elastycznych form zatrudnienia.

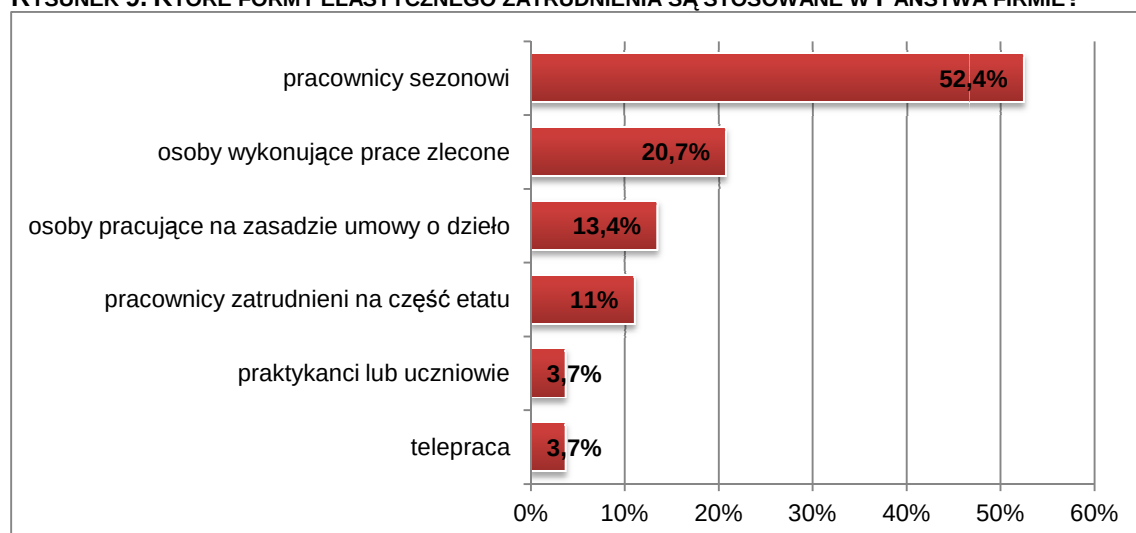
Badanie wykazało, iż zdecydowana większość respondentów (57,3%) nie zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia. Spośród przedsiębiorców korzystających z takich form zatrudnienia największy procent z nich zatrudnia pracowników sezonowych (52,4%) oraz osoby wykonujące prace zlecone (20,7%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 52,6% respondentów zadeklarowało, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w najbliższym czasie nie ulegnie zmianie.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało 33,9% badanych. Pozytywnym natomiast jest fakt, iż odsetek przedsiębiorców planujących redukcję etatów jest niski i wynosi zaledwie 7,8% (tabela 1).

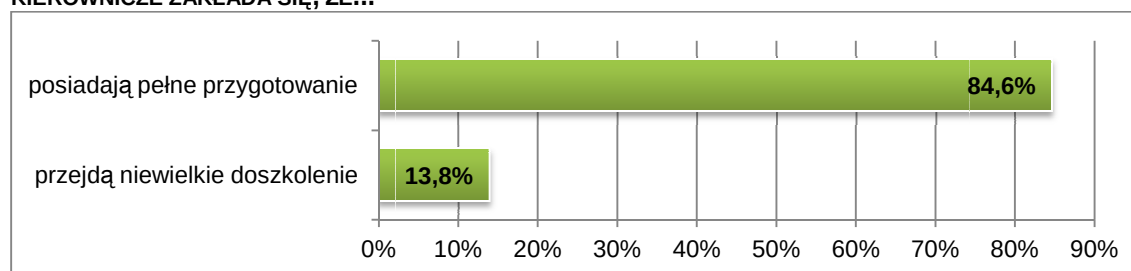
TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 251 do 999 osób	1000 lub więcej osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	20	22	21	1	1	65
	%	22,7%	31%	67,7%	100%	100%	33,9%
Na tym samym poziomie	n	60	31	10	0	0	101
	%	68,2%	43,7%	32,3%	0%	0%	52,6%
Niższy niż obecnie	n	0	15	0	0	0	15
	%	0%	21,1%	0%	0%	0%	7,8%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	8	3	0	0	0	11
	%	9,1%	4,2%	0%	0%	0%	5,7%
Ogółem	n	88	71	31	1	1	192
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 247 pracowników.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić pracowników na wolne stanowiska oczekują, iż osoby te przejdą pełne doszkolenie (84,6%), bądź przejdą niewielkie doszkolenie (13,8%) (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które poszukiwać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. Tabela 2 przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, w których poszukiwać będą w przyszłości pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
7222	Ślusarze i pokrewni	5
3322	Przedstawiciele handlowi	4
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	3
3321	Agenci ubezpieczeniowi	3
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3
7212	Spawacze i pokrewni	3
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	3
2120	Matematycy, statystycy i pokrewni	2
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	2
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	2
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	2
3352	Urzędnicy do spraw podatków	2
5131	Kelnerzy	2
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	2
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	2
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	2
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	2
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	2
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	2
7534	Tapicerzy i pokrewni	2
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	2
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	2
2142	Inżynierowie budownictwa	1
2144	Inżynierowie mechanicy	1
2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	1
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	1
2511	Analitycy systemowi	1
2635	Specjaliści do spraw społecznych	1
3113	Technicy elektrycy	1
3115	Technicy mechanicy	1
3313	Księgowi	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
4214	Windykatorzy i pokrewni	1
5120	Kucharze	1
5132	Barmani	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	1
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	1
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1

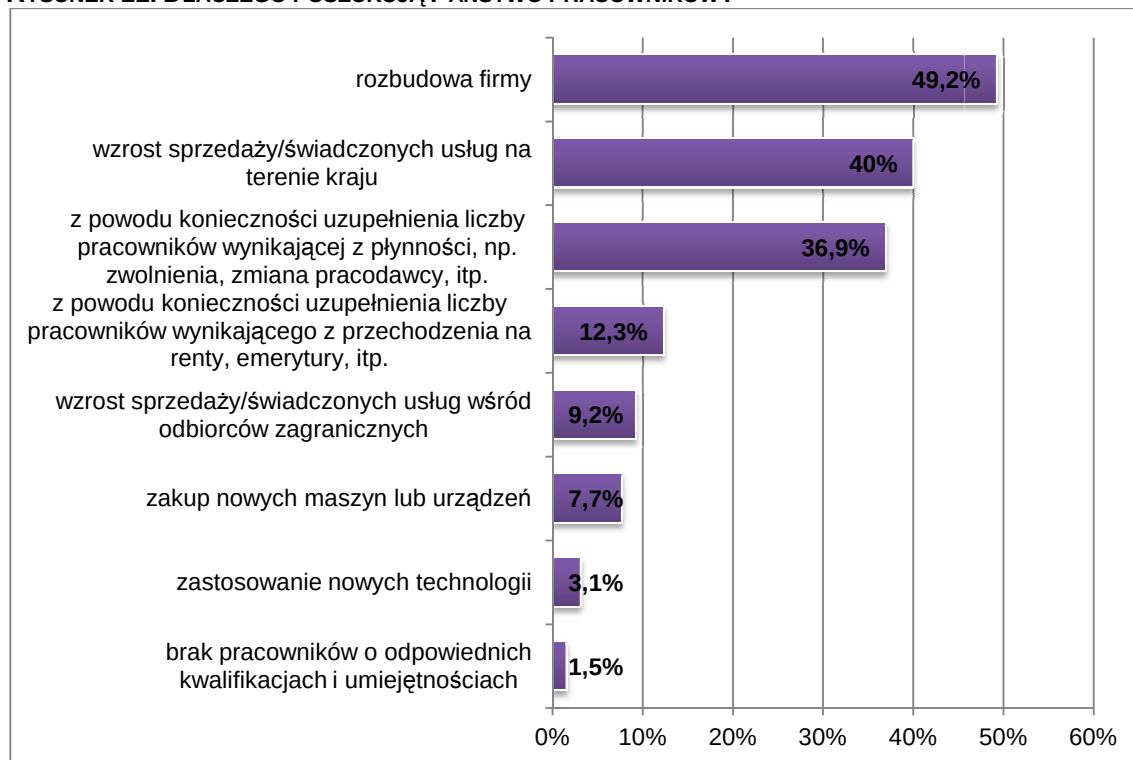
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
8182	Maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni	1
9321	Pakowacze	1
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	1
9412	Pomoce kuchenne	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć zatrudnienie jest rozbudowa firmy oraz wzrost sprzedaży/świadczonej usług na terenie kraju. W ten sposób odpowiedziały ponad połowa badanych firm, odpowiednio 49,2% oraz 40% (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów. Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 21 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest ponad 11 krotnie więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia *tabela 3*.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

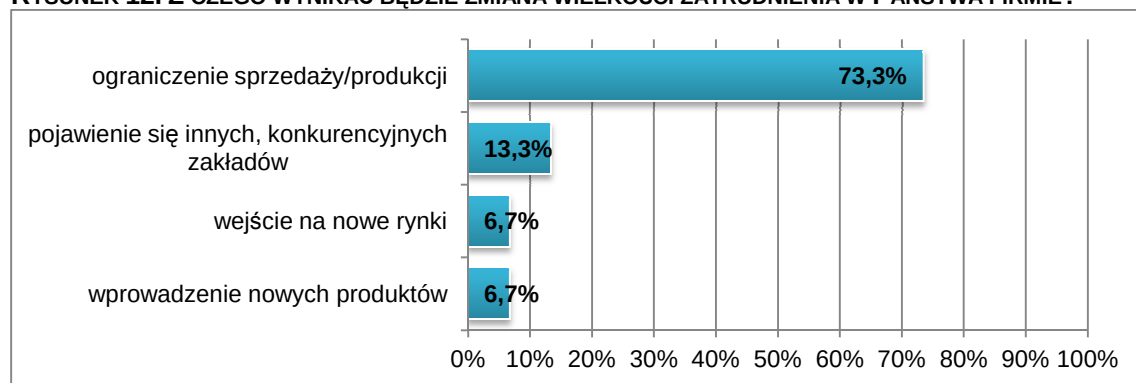
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	1
2151	Inżynierowie elektrycy	1
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	1
3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	1
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	1
4412	Listonosze i pokrewni	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	1
7124	Monterzy izolacji	1
7131	Malarze i pokrewni	1
7322	Drukarze	1
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	1
9510	Pracownicy świadczący usługi na ulicach	1
9612	Sortowacze odpadów	1

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 73,3% podmiotów gospodarczych (*rysunek 12*).

RYSUNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyła do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie zawody, bądź stanowiska są kluczowe w ich firmach.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym były pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne. Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami byli: kucharze, kelnerzy, sprzedawcy sklepowi (ekspedienty), robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe, ślusarze i pokrewni. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia tabela 4.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	20
5120	Kucharze	16
5131	Kelnerzy	10
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	10
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	8

7222	Ślusarze i pokrewni	7
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	7
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	7
9212	Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	6
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	6
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	5
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	5
7132	Lakiernicy	5
7212	Spawacze i pokrewni	5
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	5
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	5
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	5
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	4
7112	Murarze i pokrewni	4
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4
9211	Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	4
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	3
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	3
3313	Księgowi	3
3321	Agenci ubezpieczeniowi	3
4321	Magazynierzy i pokrewni	3
5132	Barmani	3
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	3
6113	Ogrodnicy	3
7131	Malarze i pokrewni	3
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	3
7534	Tapicerzy i pokrewni	3
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	3
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	3
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	2
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	2
4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	2
5141	Fryzjerzy	2
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	2
7125	Szklarze	2
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	2
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	2
7322	Drukarze	2
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	2
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	2
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	2
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	2
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	2
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	2

9412	Pomoce kuchenne	2
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	1
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	1
2120	Matematycy, statystycy i pokrewni	1
2133	Specjaliści do spraw ochrony środowiska	1
2142	Inżynierowie budownictwa	1
2144	Inżynierowie mechanicy	1
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	1
2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2272	Specjaliści diagnostyki laboratoryjnej	1
2281	Farmaceuci	1
2353	Lektorzy języków obcych	1
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2413	Analitycy finansowi	1
2511	Analitycy systemowi	1
2522	Administratorzy systemów komputerowych	1
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	1
2635	Specjaliści do spraw społecznych	1
3113	Technicy elektrycy	1
3115	Technicy mechanicy	1
3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	1
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	1
3322	Przedstawiciele handlowi	1
3332	Organizatorzy konferencji i imprez	1
3352	Urzędnicy do spraw podatków	1
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	1
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	1
4110	Pracownicy obsługi biurowej	1
4214	Windykatorzy i pokrewni	1
4224	Recepcjoniści hotelowi	1
4412	Listonosze i pokrewni	1
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	1
5153	Gospodarze budynków	1
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
6112	Sadownicy	1
6340	Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	1
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	1
7115	Cieśle i stolarze budowlani	1
7116	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	1
7117	Monterzy budownictwa wodnego	1
7121	Dekarze	1
7123	Tynkarze i pokrewni	1
7124	Monterzy izolacji	1
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	1

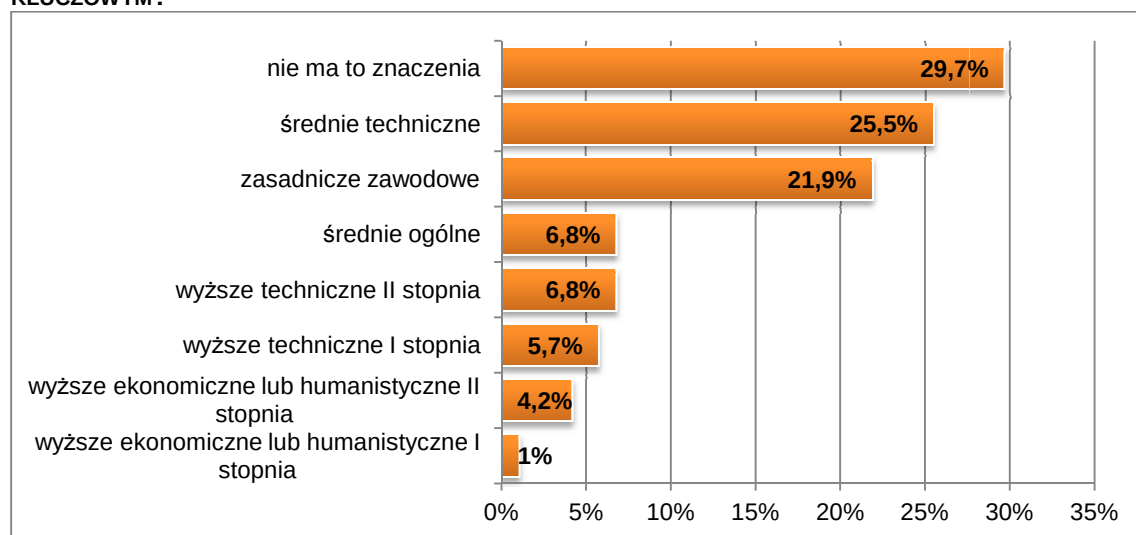
7213	Blacharze	1
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	1
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	1
8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	1
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	1
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	1
9321	Pakowacze	1
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	1
9510	Pracownicy świadczący usługi na ulicach	1
9612	Sortowacze odpadów	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według 25,5% respondentów osoby zatrudnione w zawodach kluczowych dla ich firmy powinny posiadać wykształcenie średnie techniczne. W dalszej kolejności respondenci wskazali wykształcenie zasadnicze zawodowe (21,9%), średnie ogólne (6,8%) oraz wyższe techniczne II stopnia (6,8%). Dla 29,7% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę branże badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie wyższe techniczne

wymagane jest w sekcji L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, O-administracja publiczna i obrona narodowa oraz M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne wymagane jest przede wszystkim w sekcji P-edukacja. Wykształcenie średnie techniczne wymagane jest głównie przez przedsiębiorców działających w sekcji A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. W działalności związanej z sekcją R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją wymaga się wykształcenia średniego ogólnego. Natomiast zasadniczego zawodowego głównie w sekcjach C-przetwórstwo przemysłowe, F-budownictwo, H-transport i gospodarka magazynowa, czy też S-pozostała działalność usługowa.

Konkretnych wymagań co do wykształcenia potencjalnych pracowników nie mają przede wszystkim pracodawcy z sekcji I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

W przypadku pozostałych branż oczekiwany jest różny poziom wykształcenia:

- ◆ w sekcji E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją wymagane jest aby pracownicy posiadali wykształcenie zasadnicze zawodowe, jednocześnie taki sam odsetek pracodawców wskazywało na to, że wykształcenie pracowników nie ma znaczenia,
- ◆ w sekcji J-Informacja i komunikacja pracodawcy w równej części wymagają wykształcenia wyższego technicznego, jak i wyższego ekonomicznego lub humanistycznego,
- ◆ w sekcji K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa pracodawcy w równej części wymagają wykształcenia wyższego technicznego, jak i wyższego ekonomicznego lub humanistycznego oraz zasadniczego zawodowego,
- ◆ w równej części wykształcenie wyższe techniczne, średnie techniczne, czy średnie ogólne jest ważne w sekcji N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,
- ◆ w sekcji Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna pracodawcy w równej części wymagają wykształcenia wyższego technicznego, jak i wyższego ekonomicznego lub humanistycznego (tabela 5).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	36,4%	2	18,2%	2	18,2%	3	27,3%	11
C-przetwórstwo przemysłowe	1	6,3%	0	0%	0	0%	0	0%	5	31,3%	1	6,3%	8	50%	1	6,3%	16
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	3	60%	0	0%	0	0%	1	20%	5
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	2
F-budownictwo	3	7%	5	11,6%	0	0%	0	0%	12	27,9%	2	4,7%	16	37,2%	5	11,6%	43
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	50%	2	14,3%	1	7,1%	4	28,6%	14

H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	27,3%	1	9,1%	4	36,4%	3	27,3%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	1	2,6%	0	0%	0	0%	12	31,6%	0	0%	0	0%	25	65,8%	38
J-Informacja i komunikacja	1	25%	1	25%	1	25%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	22,2%	1	11,1%	2	22,2%	0	0%	0	0%	1	11,1%	2	22,2%	1	11,1%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	1	25%	0	0%	1	25%	4
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	1	20%	0	0%	4	80%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	1	5,3%	0	0%	0	0%	1	5,3%	2	10,5%	2	10,5%	8	42,1%	5	26,3%	19

T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	100%	7
---	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	------	---

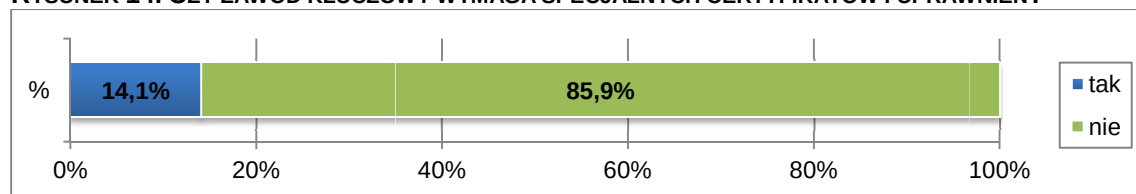
** liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 192, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość respondentów (85,9%) zapytanych, czy osoby aspirujące na stanowiska kluczowe w ich firmach powinny posiadać specjalne certyfikaty i uprawnienia zadeklarowała, że nie wymaga tego typu zaświadczeń (*rysunek 439*). Spośród wszystkich przedsiębiorstw jakie wzięły udział w niniejszym badaniu certyfikatów i uprawnień od pracowników, najczęściej wymagają pracodawcy prowadzący działalność w ramach sekcji H – transport i gospodarka magazynowa oraz M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz F-budownictwo (*tabela 14*).

Spośród badanych, którzy wskazali, iż wymagają certyfikatów, 44,4% oczekuje, iż wykonywanie zawodu kluczowego w ich firmie wymaga posiadania prawa jazdy wymaganej kategorii, uprawnień w wymaganym na dane stanowisko zakresie (40,7%) oraz odpowiednich kwalifikacji (14,8%) (*tabela 6*).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	12	44,4%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	11	40,7%
Odpowiednie kwalifikacje	4	14,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
H-transport i gospodarka magazynowa	2	18,2%	9	81,8%	11
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	50%	1	50%	2
F-budownictwo	31	73,8%	11	26,2%	42
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	81,8%	2	18,2%	11
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	88,9%	1	11,1%	9
C-przetwórstwo przemysłowe	13	92,9%	1	7,1%	14
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13	92,9%	1	7,1%	14
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	37	97,4%	1	2,6%	38
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	100%	0	0%	5

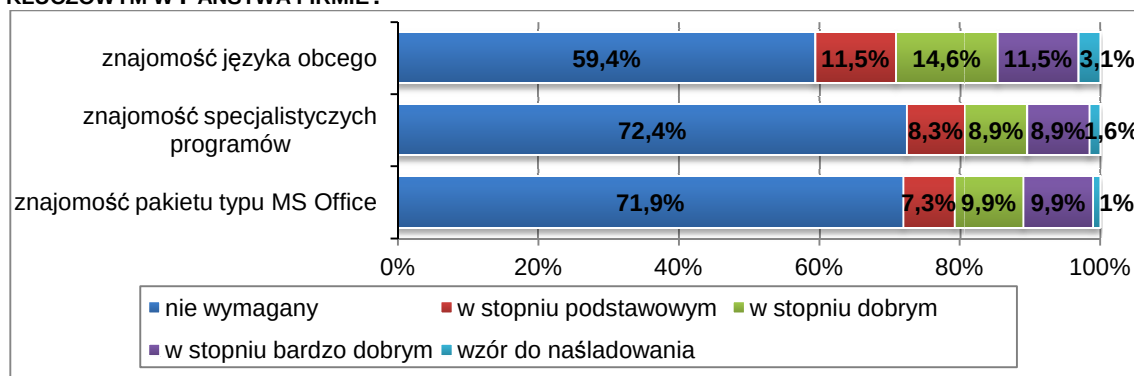
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	2
J-Informacja i komunikacja	4	100%	0	0%	4
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	100%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	4	100%	0	0%	4
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	100%	0	0%	1
P-edukacja	5	100%	0	0%	5
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	100%	0	0%	2
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	100%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	19	100%	0	0%	19
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	7	100%	0	0%	7

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele badanych przedsiębiorstw w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych, 14,6% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu dobrym. Znajomości pakietu MS Office w stopniu dobrym oczekuje 9,9% respondentów, zaś 8,9% wymaga dobrej lub bardzo dobrej znajomości specjalistycznych programów (rysunek 15).

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analizując rozkład odpowiedzi dotyczących wymagania znajomości pakietu typu MS Office, można zauważyć, iż jego znajomość najczęściej wymagana jest wśród pracodawców z sekcji G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa, J-Informacja i komunikacja, O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, R-działalność

związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna, P-edukacja, M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości. Większość przedsiębiorców z wyżej wymienionych sekcji wymaga znajomości pakietu w stopniu podstawowym lub dobrym.

W sekcjach takich jak: A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, C-przetwórstwo przemysłowe, D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F-budownictwo, H-transport i gospodarka magazynowa, I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność, T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby oraz S-pozostała działalność usługowa znajomość pakietu w większości przedsiębiorstw nie jest wymagana (*tabela 8*).

Znajomość specjalistycznych programów najczęściej wymagana jest wśród pracodawców, którzy prowadzą działalność gospodarczą w ramach następujących sekcji: J-Informacja i komunikacja, M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

W mniejszym stopniu, bo podstawowym w następujących sekcjach: K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność, O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, P-edukacja. Natomiast w sekcji Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją zarówno w stopniu podstawowym, jak i dobrym. W pozostałych branżach znajomość specjalistycznych programów jest rzadziej wymagana (*tabela 9*).

Znajomość języka obcego najczęściej wymagana jest wśród pracodawców, którzy prowadzą działalność gospodarczą w ramach następujących sekcji: H-transport i gospodarka magazynowa, K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, P-edukacja, Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. W pozostałych branżach znajomość języka obcego jest rzadziej wymagana (*tabela 10*).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	90,9%	0	0%	0	0%	1	9,1%	0	0%	11
C-przetwórstwo przemysłowe	11	78,6%	2	14,3%	1	7,1%	0	0%	0	0%	14
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	33	78,6%	0	0%	2	4,8%	6	14,3%	1	2,4%	42
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9	64,3%	0	0%	1	7,1%	4	28,6%	0	0%	14
H-transport i gospodarka magazynowa	10	90,9%	1	9,1%	0	0%	0	0%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	31	81,6%	0	0%	4	10,5%	3	7,9%	0	0%	38
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	4
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	11,1%	2	22,2%	3	33,3%	3	33,3%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	50%	0	0%	1	25%	0	0%	1	25%	4

O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	5
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	17	89,5%	1	5,3%	1	5,3%	0	0%	0	0%	19
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	90,9%	0	0%	0	0%	1	9,1%	0	0%	11
C-przetwórstwo przemysłowe	10	71,4%	1	7,1%	2	14,3%	1	7,1%	0	0%	14
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	29	69%	1	2,4%	2	4,8%	8	19%	2	4,8%	42
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	9	64,3%	0	0%	2	14,3%	3	21,4%	0	0%	14

samochodowych, włączając motocykle											
H-transport i gospodarka magazynowa	11	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	37	97,4%	1	2,6%	0	0%	0	0%	0	0%	38
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	11,1%	4	44,4%	2	22,2%	2	22,2%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	2
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	2	50%	1	25%	0	0%	0	0%	1	25%	4
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	2
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	17	89,5%	1	5,3%	1	5,3%	0	0%	0	0%	19
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

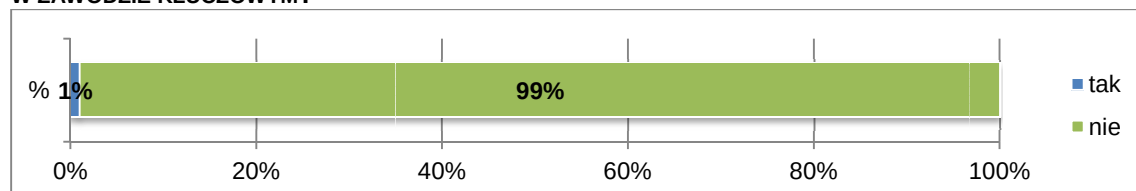
	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	81,8%	2	18,2%	0	0%	0	0%	0	0%	11
C-przetwórstwo przemysłowe	6	42,9%	3	21,4%	2	14,3%	3	21,4%	0	0%	14
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	26	61,9%	6	14,3%	2	4,8%	6	14,3%	2	4,8%	42
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9	64,3%	1	7,1%	2	14,3%	2	14,3%	0	0%	14
H-transport i gospodarka magazynowa	4	36,4%	0	0%	5	45,5%	2	18,2%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	28	73,7%	1	2,6%	4	10,5%	4	10,5%	1	2,6%	38
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	33,3%	3	33,3%	2	22,2%	1	11,1%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	2

N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	2	50%	0	0%	1	25%	0	0%	1	25%	4
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	1	20%	1	20%	1	20%	2	40%	5
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	14	73,7%	3	15,8%	2	10,5%	0	0%	0	0%	19
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, 1% wskazał, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników (*rysunek 16*). Respondenci od kandydatów do pracy oczekują uprawnień i umiejętności zawodowych (*tabela 11*).

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	2	100,0%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

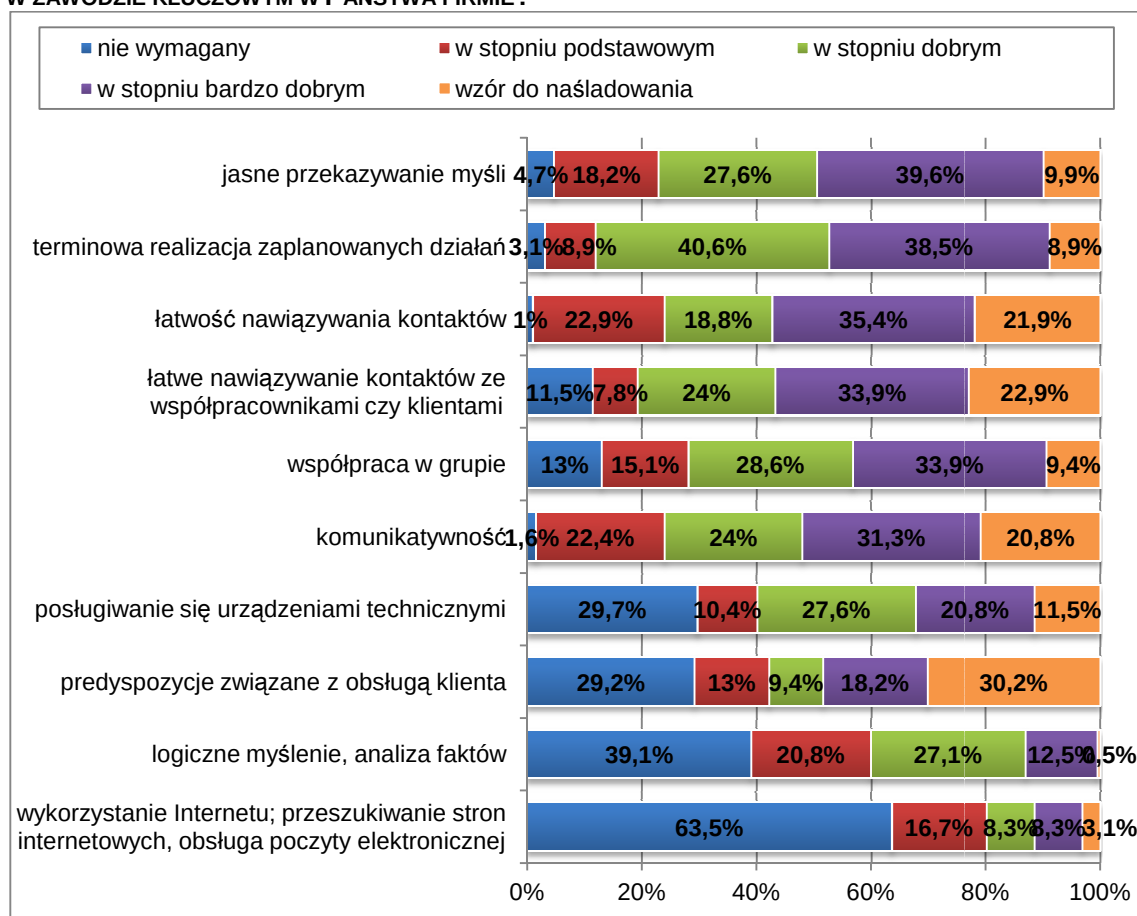
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej części kwestionariusza wywiadu przedstawiciele badanych przedsiębiorstw zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, jakich wymagają w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodach kluczowym dla ich firm.

Na poniższym *rysunku 17* wskazanych zostało 10 najbardziej pożądanых umiejętności, jakich oczekują pracodawcy od pracowników. Respondenci najczęściej wskazywali następujące odpowiedzi:

- ◆ jasne przekazywanie myśli,
- ◆ terminowa realizacja zaplanowanych działań,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów,
- ◆ łatwe nawiązywanie kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
- ◆ współpraca w grupie.

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

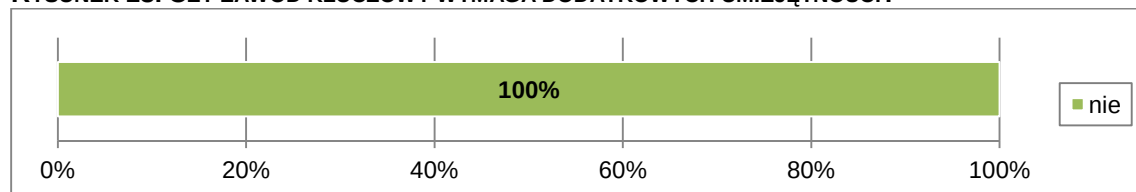

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wszyscy respondenci zadeklarowali, iż nie oczekują od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych umiejętności (rysunek 18).

RYСУNEK 18. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA DODATKOWYCH UMIEJĘTNOŚCI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

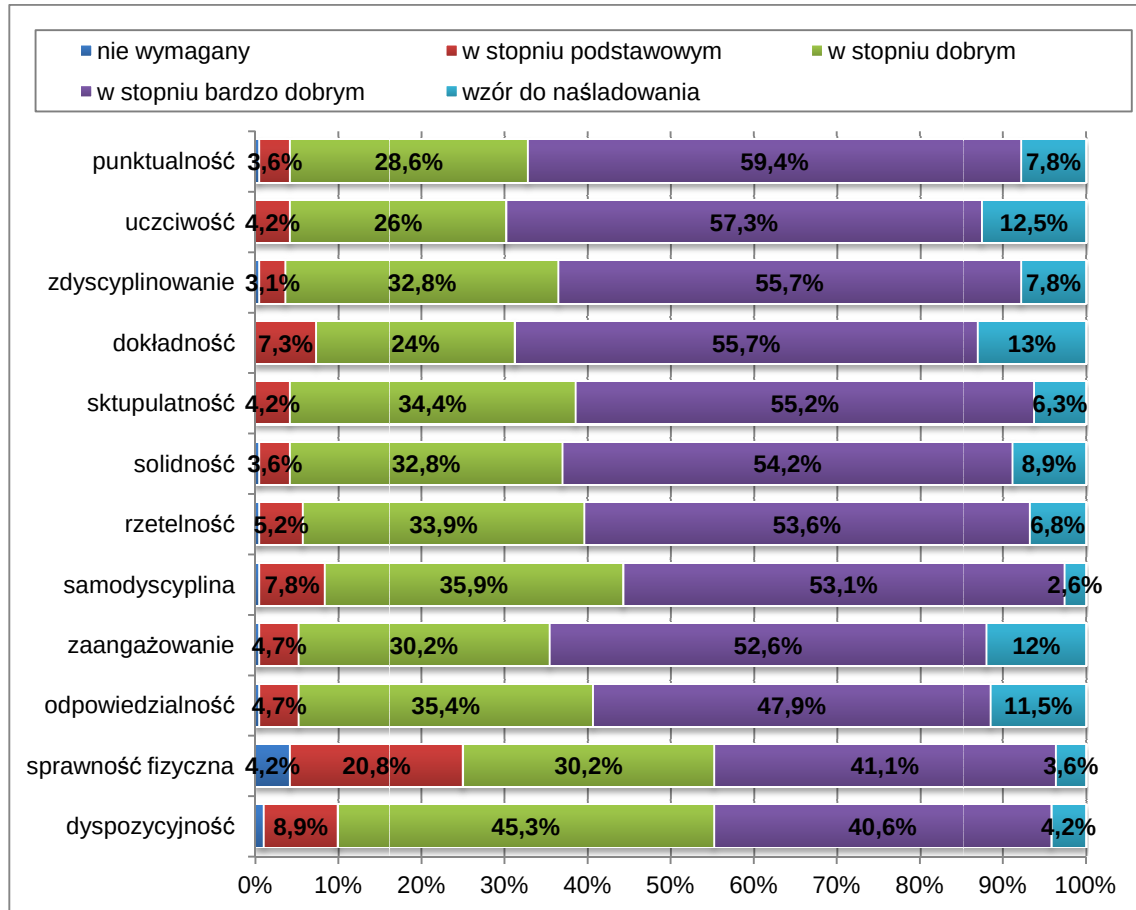
Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać ich zdaniem pracownik w zawodzie kluczowym.

Rysunek 19 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim;

- ◆ punktualność,
- ◆ uczciwość,
- ◆ zdyscyplinowanie,

- ♦ dokładność,
- ♦ skrupulatność.

RYСУNEK 19. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

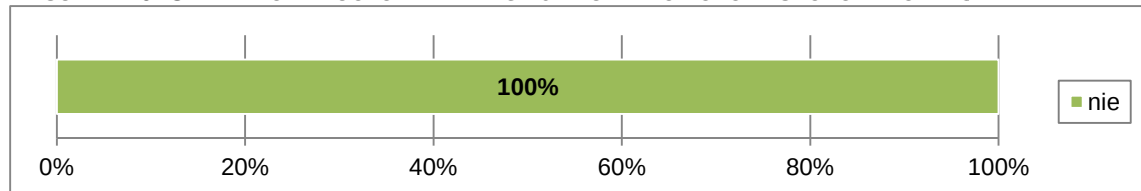

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wszyscy respondenci zadeklarowali, że nie wymagają od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych cech psychofizycznych (rysunek 20).

RYСУNEK 20. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA JAKIŚ INNYCH CECH PSYCHOFIZYCZNYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie wałęckim za kluczowe można uznać zwłaszcza następujące kategorie zawodowe:

- ◆ pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych
- ◆ kucharze
- ◆ kelnerzy
- ◆ ślusarze i pokrewni
- ◆ robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt
- ◆ specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)
- ◆ spawacze i pokrewni
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni
- ◆ piekarze, cukiernicy i pokrewni
- ◆ operatorzy sprzętu do robót ziemnych
- ◆ robotnicy pomocniczy przy pracach polowych (*tabele 12 i 13*).

TABELA 12. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne		Kierowcy samochodów ciężarowych		Kucharze		Kelnerzy		Ślusarze i pokrewni		Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	33,3%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	3	75%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10	100%	0	0%	5	83,3%	6	100%	0	0%	6	100%	0	0%
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Ogółem	10	100%	7	100%	6	100%	6	100%	6	100%	6	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 13. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)		Spawacze i pokrewni		Ustawiacze i operatorzy obrabiaerek do metali i pokrewni		Piekarze, cukiernicy i pokrewni		Operatorzy sprzętu do robót ziemnych		Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	0	0%	1	25%	3	75%	0	0%	4	100%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3	75%	0	0%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	1	25%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%
Ogółem	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firmy, najczęściej deklarowali, że:

- ◆ poziom wykształcenia osób zatrudnionych w kluczowych zawodach w powiecie raczej ma znaczenie,
- ◆ pracodawcy w większości nie wymagają od pracowników zatrudnionych w kluczowych zawodach wykształcenia wyższego (zarówno technicznego, jak i ekonomicznego, bądź humanistycznego), jedynie osoby zatrudnione na stanowisku specjalści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych powinni posiadać wykształcenie wyższe techniczne,
- ◆ osoby zatrudnione na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych, kelnerzy, czy też operatorzy sprzętu do robót ziemnych w większości badanych przedsiębiorstw powinni cechować się wykształceniem średnim technicznym,
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienty) w opinii respondentów powinni posiadać wykształcenie średnie techniczne lub też w równym stopniu zasadnicze zawodowe,
- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe powinni również posiadać pracownicy na stanowiskach ślusarze i pokrewni, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni oraz spawacze i pokrewni (*tabela 14*).

TABELA 14. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10	100%	10
Kierowcy samochodów ciężarowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	42,9%	1	14,3%	0	0%	3	42,9%	7
Kucharze	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	6
Kelnerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	66,7%	0	0%	0	0%	2	33,3%	6
Ślusarze i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	4	66,7%	1	16,7%	6
Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	2	40%	0	0%	5
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	4

Spawacze i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	3	75%	4
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	4

** w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie mają wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. W zawodzie kierowcy samochodów ciężarowych oraz ślusarze i pokrewni najczęściej wymaga się dodatkowych certyfikatów i uprawnień.

W przypadku pozostałych zawodów wymagania te są mniej spotykane (tabela 15).

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Kierowcy samochodów ciężarowych	0	0%	7	100%	7
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	1	25%	3	75%	4
Ślusarze i pokrewni	2	33,3%	4	66,7%	6
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	3	75%	1	25%	4
Kelnerzy	5	83,3%	1	16,7%	6
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	4	100%	0	0%	4
Kucharze	6	100%	0	0%	6
Spawacze i pokrewni	4	100%	0	0%	4
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	4	100%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4	100%	0	0%	4
Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	10	100%	0	0%	10
Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	4	100%	0	0%	4
Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	6	100%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomość pakietu typu MS Office wymagana jest głównie od specjalistów do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych zatrudnionych w badanych firmach, natomiast odnośnie pozostałych zawodów kluczowych w powiecie najczęściej jest ona nie wymagana, bądź wymagana w stopniu podstawowym (tabela 16). Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do znajomości specjalistycznych programów – również wymaga się ich w większości badanych firm od specjalistów do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych (tabela 17).

Znajomość języka obcego jest wymagana głównie od pracowników na stanowiskach: kierowcy samochodów ciężarowych, kelnerzy, specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych oraz sprzedawcy sklepowi (ekspedienty). Natomiast w innych zawodach kluczowych w regionie znajomość języków obcych nie jest wymagana lub wymagana w nieznacznym stopniu (tabela 18).

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Kierowcy samochodów ciężarowych	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Kucharze	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kelnerzy	3	50%	0	0%	1	16,7%	2	33,3%	0	0%	6
Ślusarze i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	4
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	2	50%	0	0%	1	25%	1	25%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Kierowcy samochodów ciężarowych	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Kucharze	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kelnerzy	5	83,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Ślusarze i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	4
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 18. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Kierowcy samochodów ciężarowych	0	0%	0	0%	5	71,4%	2	28,6%	0	0%	7
Kucharze	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kelnerzy	2	33,3%	0	0%	1	16,7%	3	50%	0	0%	6
Ślusarze i pokrewni	5	83,3%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	6
Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	4
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1	25%	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

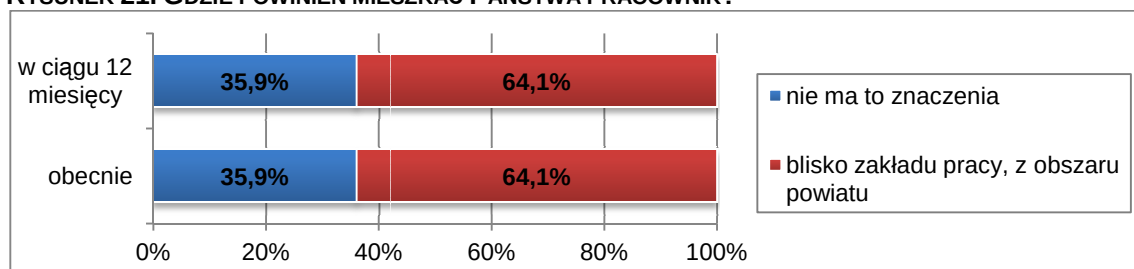
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem 35,9% respondentów miejsce zamieszkania pracowników nie ma znaczenia, zarówno obecnie, jak i w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Ponad 60% badanych wolałoby, aby miejsce zamieszkania pracowników znajdowało się blisko zakładu pracy, na terenie powiatu (rysunek 21).

RYСУNEK 21. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

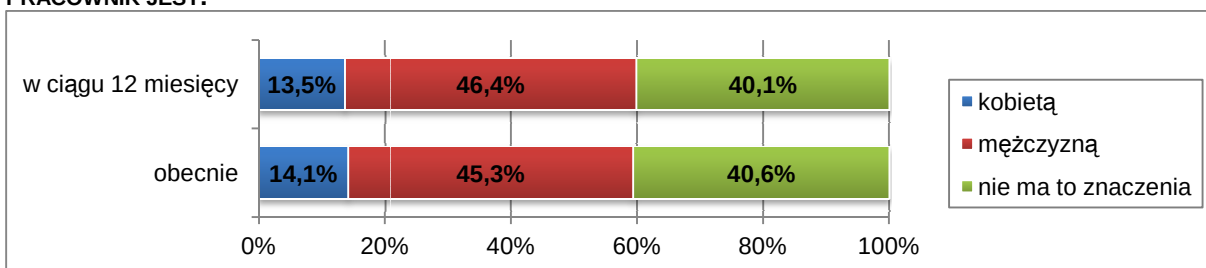

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla ponad 40% lokalnych pracodawców nie mają znaczenia takie cechy jak płeć przyjmowanych pracowników. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, najczęściej zatrudnianą grupą są mężczyźni (rysunek 22).

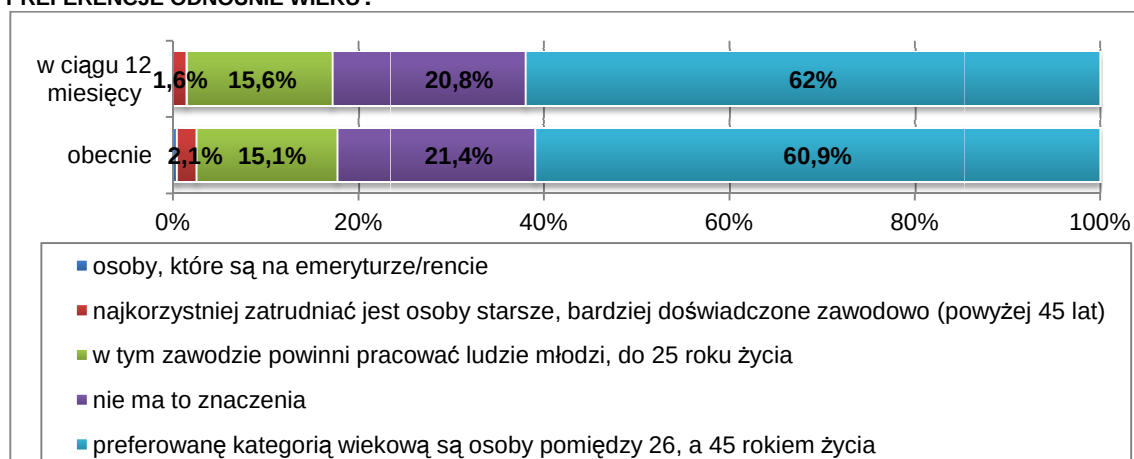
Z kolei przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 23).

RYСУNEK 22. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

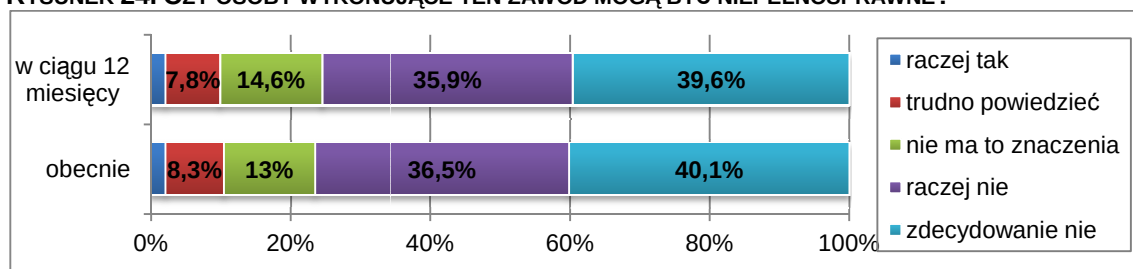
RYСУNEK 23. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie („zdecydowanie nie”-40,1%, „raczej nie”-36,5%). Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe („zdecydowanie nie”-39,6% oraz „raczej nie”-35,9%) (rysunek 24).

RYСУNEK 24. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

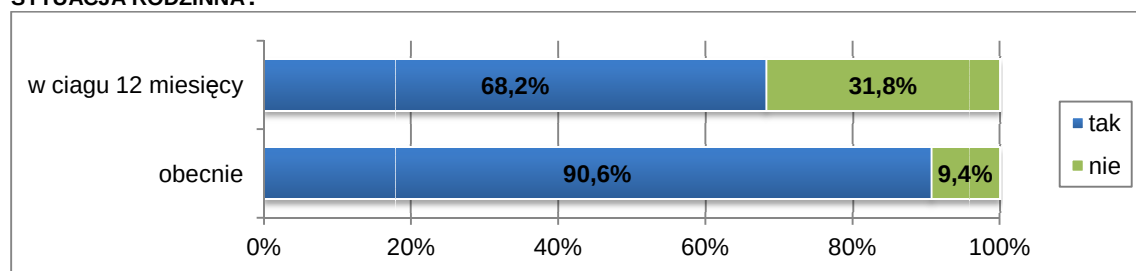

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy w zdecydowanej większości przypadków wskazywali, że sytuacja rodzinna (90,6%) oraz posiadanie dzieci (65,1%) osób kandydujących na objęcie kluczowego stanowiska w ich firmie ma znaczenie (rysunek 25 i 26). Odsetek ankietowanych, którzy przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu danej osoby do pracy w ciągu najbliższych 12 miesięcy będą zwracali uwagę na sytuację rodzinną wynosi 68,2%.

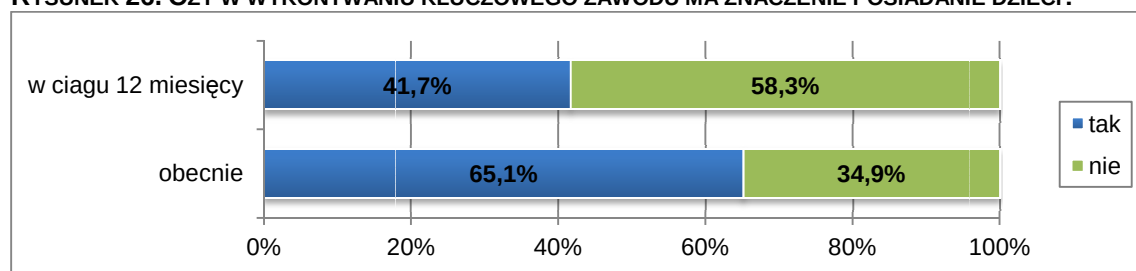
Z analizy danych wynika zatem, że procent pracodawców zwracających uwagę na sytuację rodzinną przy zatrudnianiu nowych pracowników w najbliższym czasie zmniejszy się od stanu obecnego o 22,4%.

RYСУNEK 25. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

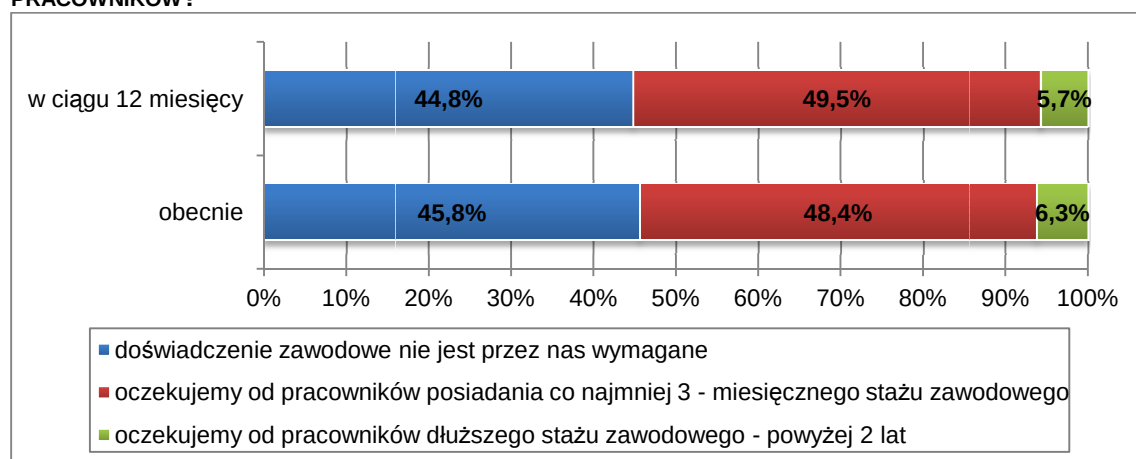
RYСУNEK 26. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla ponad 40% badanych doświadczenie zawodowe potencjalnych pracowników nie ma znaczenia. W pozostałych przypadkach pracodawcy przy rekrutacji oczekują od kandydatów co najmniej 3 miesięcznego stażu pracy (48,4%) oraz stażu zawodowego powyżej dwóch lat (6,3%). Według deklaracji respondentów sytuacja ta w ciągu najbliższych 12 miesięcy nie ulegnie znaczącym zmianom (rysunek 27).

RYСУNEK 27. JAKIEGO DOŚWIADCZENIE ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

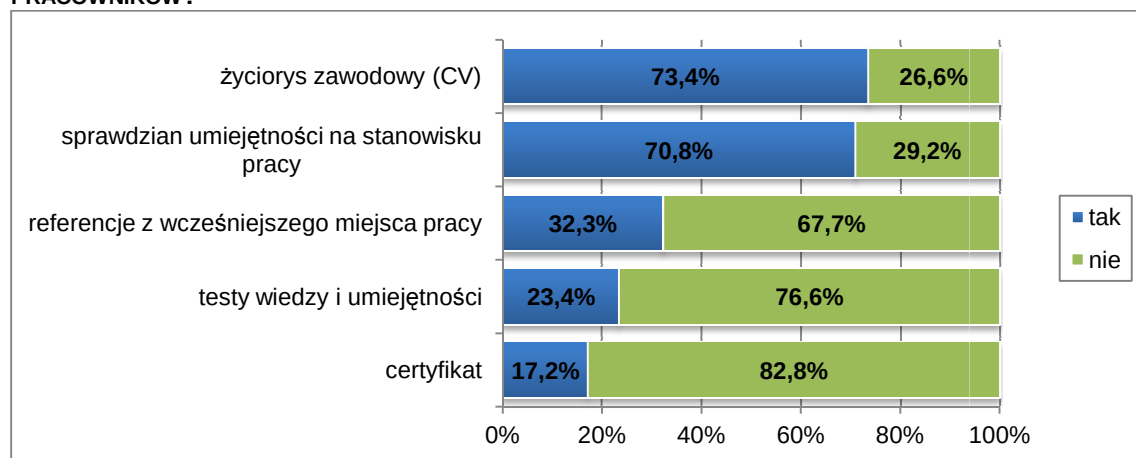

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej weryfikują umiejętności swoich nowo przyjętych pracowników poprzez życiorys zawodowy (CV). Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 73,4% respondentów. Zaś jako najbardziej skuteczny sposób

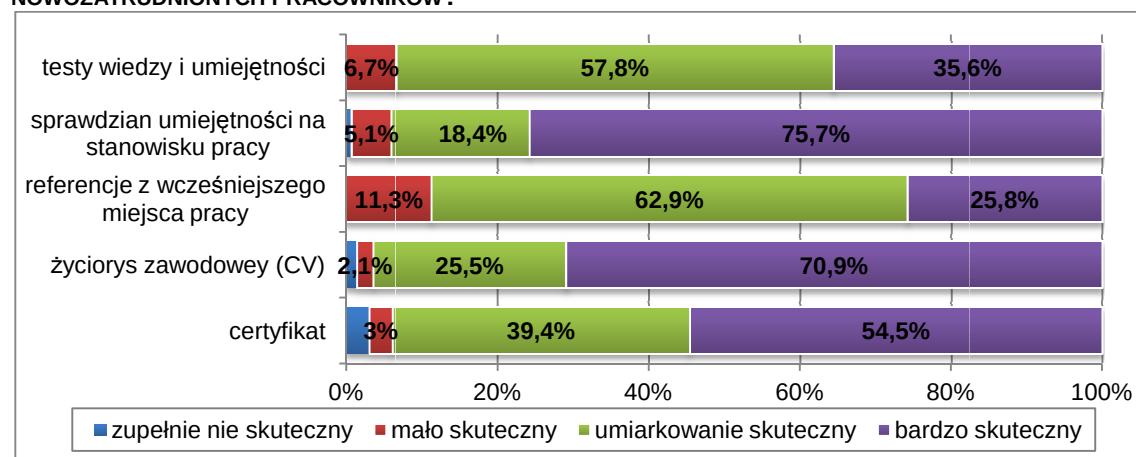
sprawdzania kwalifikacji nowozatrudnionych pracowników respondenci wskazali sprawdzian umiejętności na stanowisku pracy (75,7%) (rysunki 28 i 29).

RYСУNEK 28. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 29. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

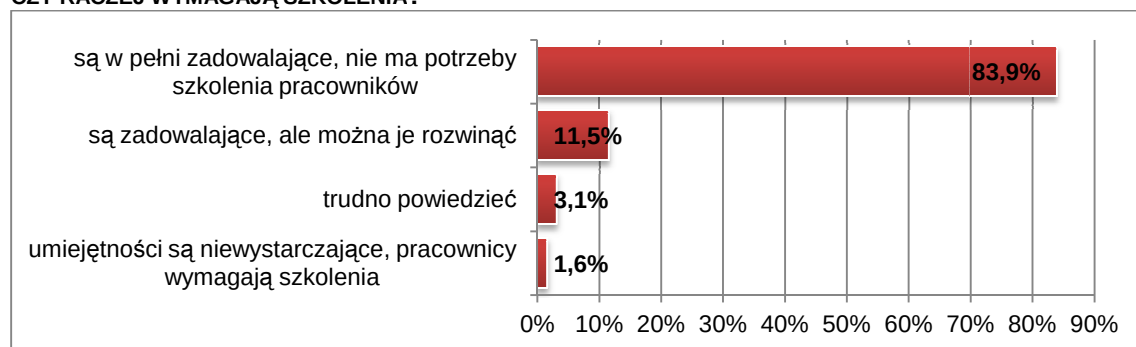
- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu większości respondentów (83,9%), kwalifikacje pracowników są w pełni zadowalające i nie ma potrzeby szkolenia ich. Zaś niespełna 11,5% respondentów zadeklarowało, że umiejętności pracowników są zadowalające, jednak można by je rozwijać.

Jako kwalifikacji jakich najczęściej brakuje kadrze, pracodawcy wskazywali:

- ◆ brak znajomości najnowszych technologii (12,9%),
- ◆ brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych (12,9%),
- ◆ brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń (9,7%),
- ◆ brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta (9,7%) (rysunek 30, tabela 19).

RYСУNEK 30. CZY W PAŃA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 19. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

	n	%
Nie brakuje, ale można rozwijać	15	48,4%
Brak znajomości najnowszych technologii	4	12,9%
Brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych	4	12,9%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	3	9,7%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	3	9,7%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	3	9,7%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	2	6,5%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	2	6,5%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	1	3,2%
Brak doświadczenia zawodowego	1	3,2%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia waleckich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, nie wykazała znaczących zależności. Znaczna część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w ramach sekcji A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo

i rybactwo, C-przetwórstwo przemysłowe, E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F-budownictwo, G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, H-transport i gospodarka magazynowa, I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J-Informacja i komunikacja, K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa, M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność, O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna, R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, S-pozostała działalność usługowa oraz T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby wskazała, iż kwalifikacje osób zatrudnionych w firmach, które reprezentują są w pełni zadowalające, w związku z czym nie ma potrzeby szkolenia pracowników.

Przedstawiciele sekcji D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz P-edukacja, wskazywali natomiast głównie, że kwalifikacje osób zatrudnionych w ich firmach są zadowalające, ale można je rozwinąć (*tabela 20*).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu waleckiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w opinii badanych pracodawców kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są również zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, lub też są zadowalające, ale można by było je rozwinąć (*tabela 21*).

TABELA 20. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	90,9%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
C-przetwórstwo przemysłowe	11	78,6%	2	14,3%	0	0%	1	7,1%	14
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	20%	3	60%	0	0%	1	20%	5
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	39	92,9%	2	4,8%	1	2,4%	0	0%	42
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	12	85,7%	2	14,3%	0	0%	0	0%	14
H-transport i gospodarka magazynowa	9	81,8%	0	0%	2	18,2%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	37	97,4%	1	2,6%	0	0%	0	0%	38
J-Informacja i komunikacja	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	77,8%	2	22,2%	0	0%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2

N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	2	50%	1	25%	0	0%	1	25%	4
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	1	20%	4	80%	0	0%	0	0%	5
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	14	73,7%	3	15,8%	0	0%	2	10,5%	19
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 21. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

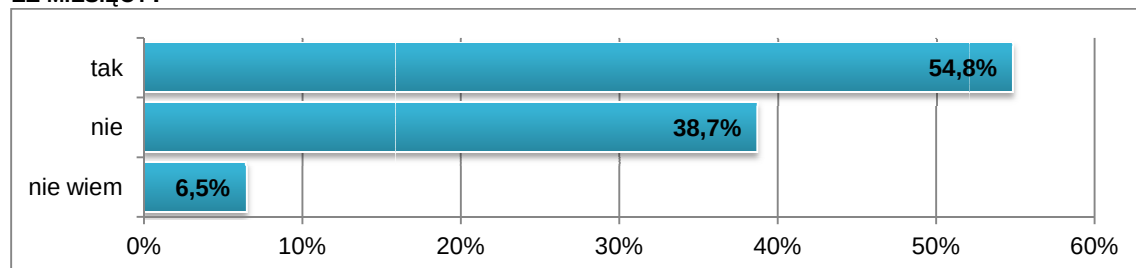
	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Kierowcy samochodów ciężarowych	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Kucharze	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kelnerzy	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Ślusarze i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	3	75%	0	0%	0	0%	1	25%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw zadeklarowała, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowała swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te w tym czasie na szkolenia wysłały około 66 osób (rysunek 31).

RYСУNEK 31. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej ze szkoleniami branżowymi-przetwórstwo przemysłowe (23,5%), szkoleniami dla operatorów maszyn (23,5%), podwyższaniem kwalifikacji zawodowych (11,8%) oraz szkoleniami branżowymi - bankowość (11,8%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 22.

TABELA 22. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

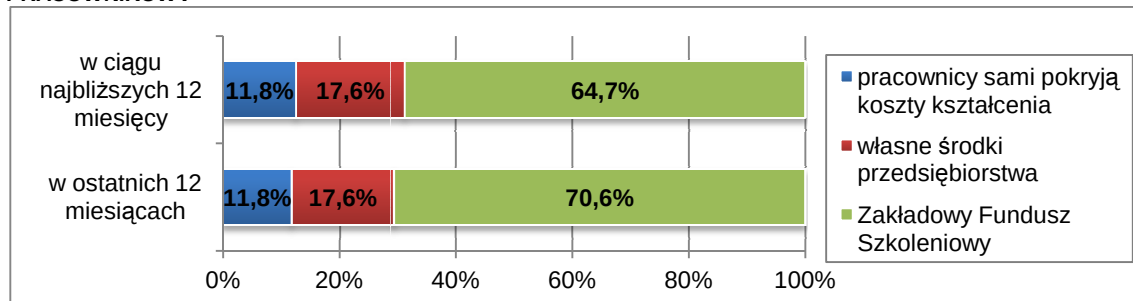
	n	%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	4	23,5%
Szkolenia dla operatorów maszyn	4	23,5%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	2	11,8%
Szkolenie branżowe - bankowość	2	11,8%
Szkolenie branżowe - montaż urządzeń	2	11,8%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	2	11,8%
Szkolenie branżowe - transport	2	11,8%
Kurs informatyczny	1	5,9%
Kurs języka hiszpańskiego	1	5,9%
Menadżerskie	1	5,9%
Obsługa klienta	1	5,9%
Szkolenie branżowe - farmaceutyka	1	5,9%
Kurs języka francuskiego	1	5,9%
Kurs języka angielskiego	1	5,9%
Szkolenia produktowe	1	5,9%
Warsztaty nauczycielskie	1	5,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Organizowane szkolenia najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa, a następnie z Zakładowego Funduszu Szkoleniowego (rysunek 32).

RYСУNEK 32. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

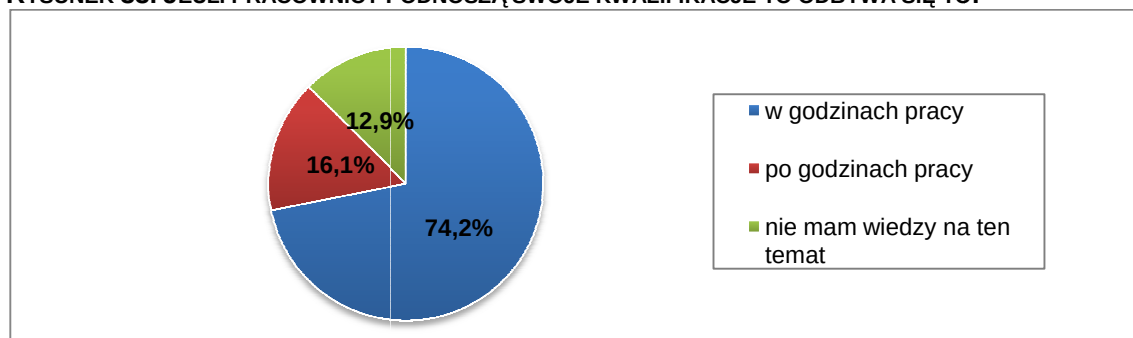

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 74,2% przedstawicieli badanych firm (rysunek 33).

RYСУNEK 33. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

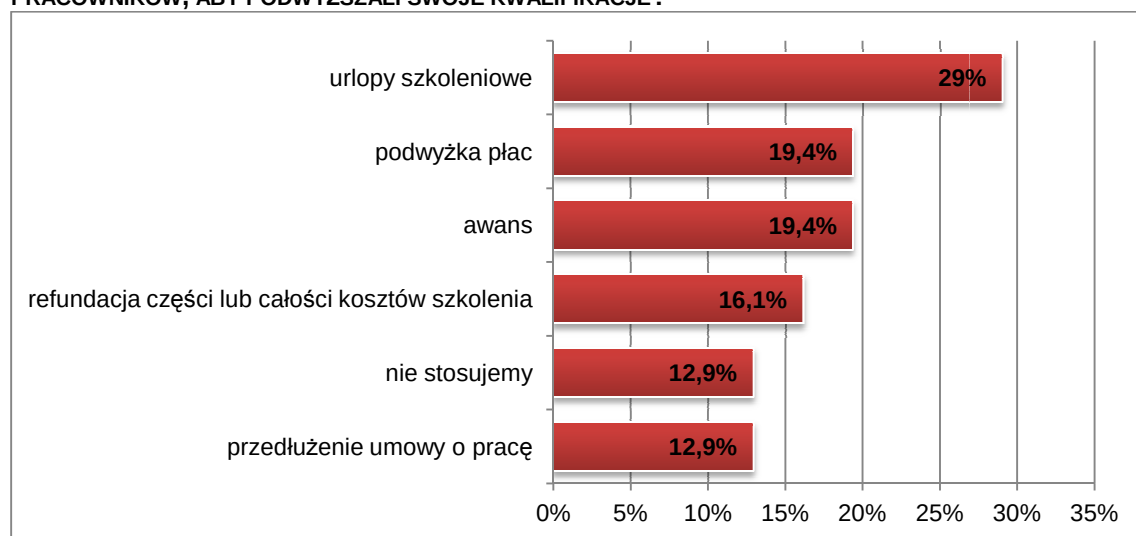

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad 12% przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż najczęściej motywują pracowników, tym iż wysyłają pracowników na urlopy szkoleniowe (29%) oraz podwyższają uczestnikom szkoleń wynagrodzenia (19,4%) (rysunek 34).

RYСУNEK 34. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SVOJE KWALIFIKACJE?

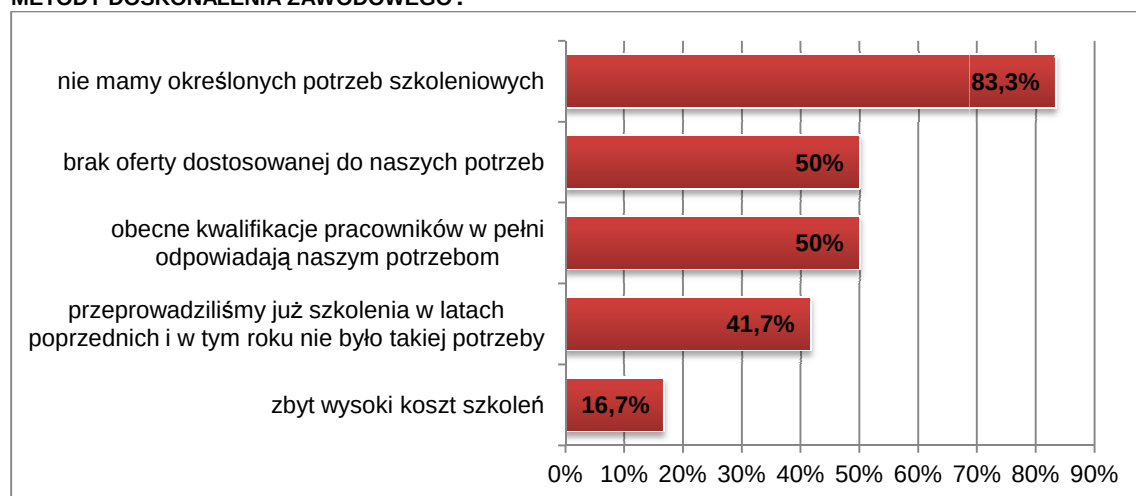
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż nie mają określonych potrzeb szkoleniowych (83,3%) oraz brakuje oferty dostosowanej do potrzeb firmy (50%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 35.

RYСУNEK 35. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

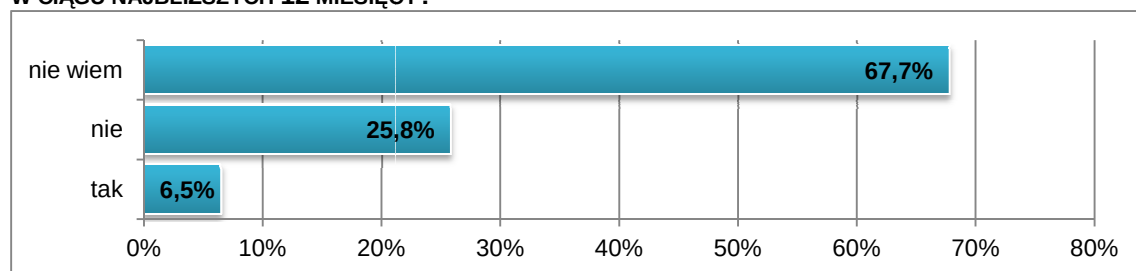

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa (67,7%) badanych firm nie podjęła jeszcze decyzji, czy w ciągu najbliższych 12 miesięcy skieruje swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie 25,8% badanych na dzień prowadzenia badania zadeklarowała, że nie zamierza skierować swoich pracowników na szkolenia (rysunek 36). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 23 pracowników.

RYСУNEK 36. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 23 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 23. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	33,3%
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	1	33,3%
Kurs na wózki widłowe	1	33,3%

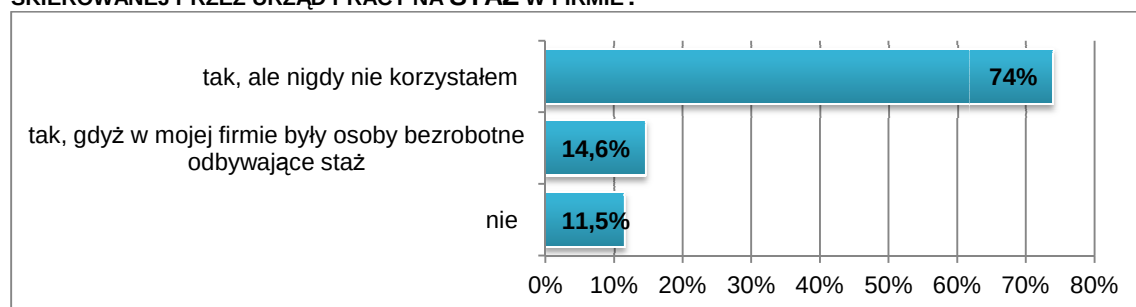
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma zdecydowana większość respondentów (88,6%). Wśród nich 14,6% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 37).

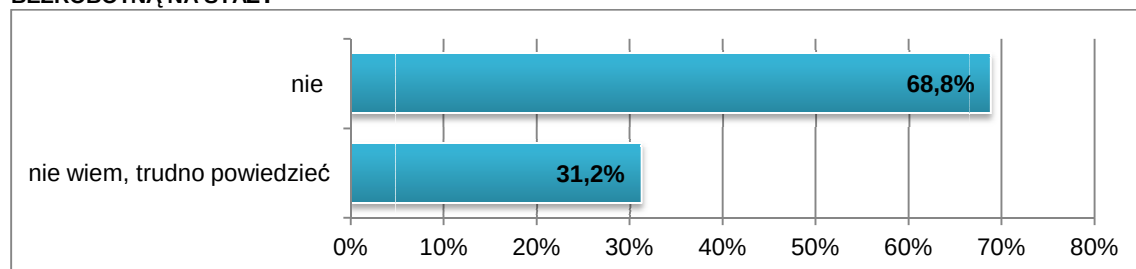
RYСУNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej 68,8% w ciągu najbliższych 12 miesięcy nie planuje przyjmować osób bezrobotnych na staż zawodowy. Ponad 30% badanych nie podjęło jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 38).

RYСУNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

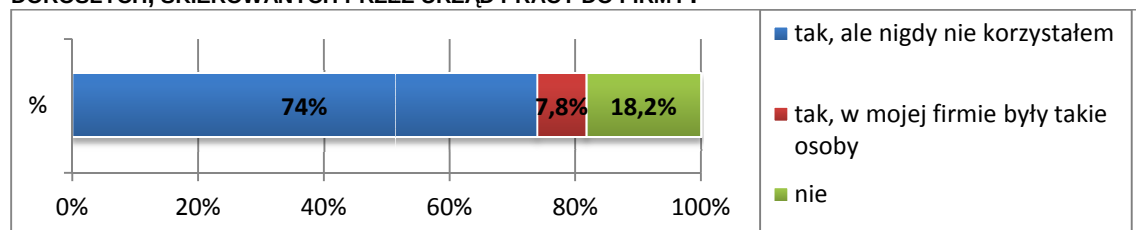

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (81,8%) zadeklarowała również, iż wie, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 7,8% skorzystało z tej możliwości (rysunek 39).

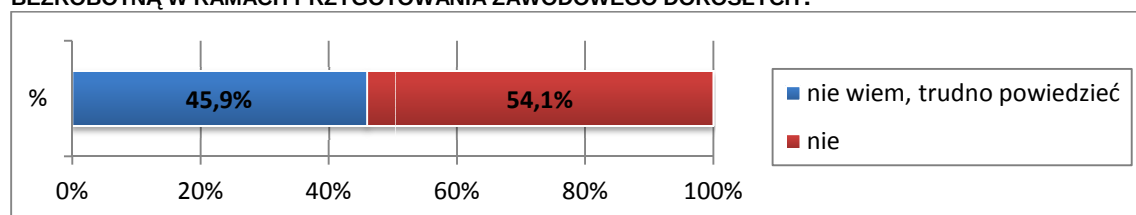
RYСУNEK 39. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż 54,1% pracodawców nie jest zainteresowanych zatrudnianiem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Ponad 40% badanych nie podjęło jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 40).

RYСУNEK 40. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBĄ BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

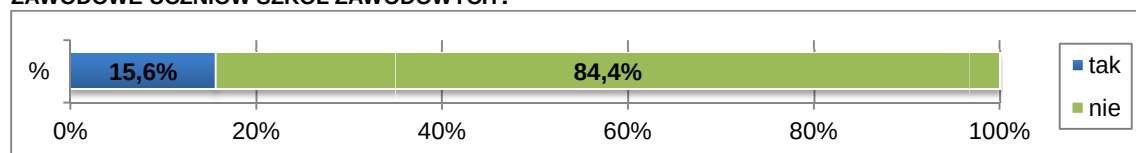
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców w ciągu ostatnich 5 lat jedynie 15,6% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 41).

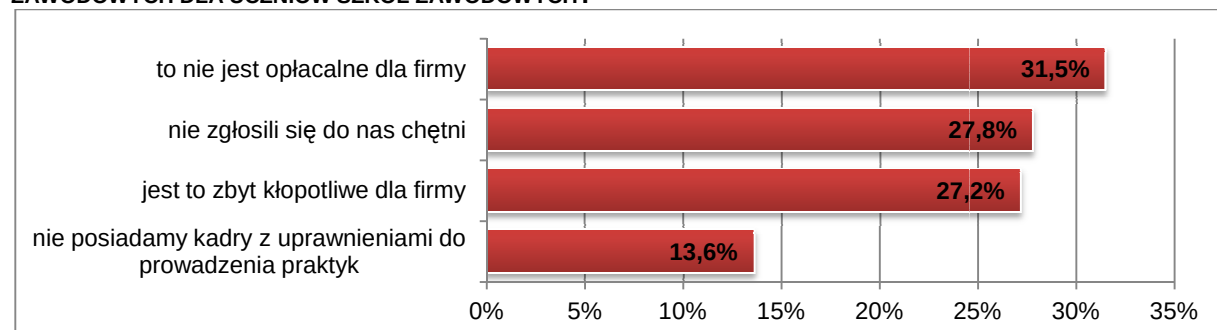
RYСУNEK 41. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż jest to nieopłacalne (31,5% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż nie zgłosili się do nich żadeni chętni (27,8%). Pozostałe osoby wskazały, iż nie są zainteresowani organizowaniem praktyk zawodowych dla uczniów szkół zawodowych, gdyż jest to zbyt kłopotliwe dla firmy (27,2%), bądź nie posiada kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (13,6%) (rysunek 42).

RYСУNEK 42. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: kucharz, kasjer/sprzedawca, kelner, spawacz, ekonomista. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 24.

TABELA 24. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Kucharz	5	16,7%
Kasjer/sprzedawca	4	13,3%
Kelner	4	13,3%
Spawacz	4	13,3%
Ekonomista	2	6,7%
Elektryk	2	6,7%
Księgowy	2	6,7%
Laborant	2	6,7%
Mechanik	2	6,7%
Tokarz	2	6,7%
Cukiernik	1	3,3%
Farmaceuta	1	3,3%
Informatyk	1	3,3%
Lektor	1	3,3%
Monter	1	3,3%
Murarz	1	3,3%
Nauczyciel	1	3,3%
Pracownik deratyzacji	1	3,3%
Statystyk	1	3,3%
Towarozdawca	1	3,3%
Elektronik	1	3,3%
Pracownik ogólnobudowlany	1	3,3%
Operator przy produkcji żywności	1	3,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

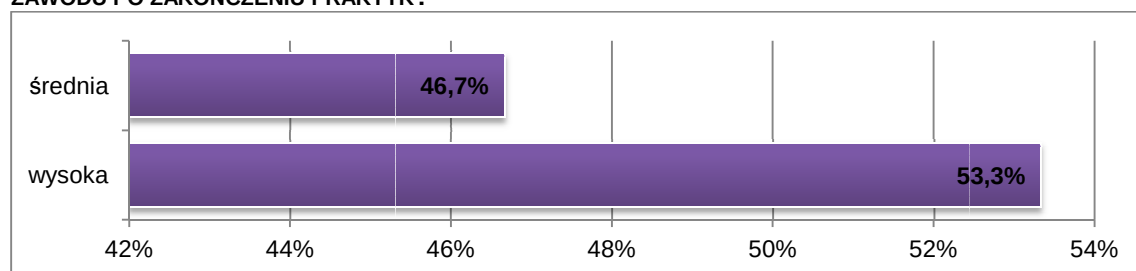
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców 53,3% oceniło praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk jako wysokie. W przypadku przygotowania teoretycznego uczniów, respondenci ocenili je jako dobre (40%).

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,53, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 2,80¹ (rysunki 43 i 44).

¹ na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

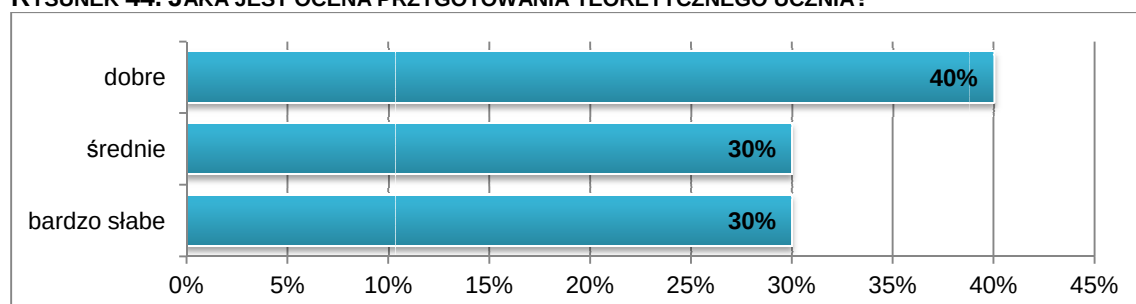
RYСУNEK 43. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 44. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie waleckim w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne,
 - kucharze,
 - kelnerzy,
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
 - robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe,
 - ślusarze i pokrewni,
- ◆ w większości waleckich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - jasne przekazywanie myśli,
 - terminowa realizacja zaplanowanych działań,
 - łatwość nawiązywania kontaktów,

- łatwe nawiązywanie kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
- współpraca w grupie,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - punktualność,
 - uczciwość,
 - zdyscyplinowanie,
 - dokładność,
 - skrupulatność,
- ◆ przedstawiciele waleckich firm w większości zadeklarowali, iż ma znaczenia miejsce zamieszkania pracowników - pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest od profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach ma znaczenie, natomiast preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ma znaczenia ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników wpływa na ich sytuację zawodową,
- ◆ w większości badanych firm pracodawcy oczekują, aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,
- ◆ waleccy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku nie kierowali swych pracowników na szkolenia, czego głównym powodem był brak określonych potrzeb szkoleniowych,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości. Ponadto badanie wykazało, iż w większości waleckich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, ponieważ w opinii pracodawców nie jest to opłacalne dla firmy.

Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie wałeckim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców, bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie, w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy, w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.